

Zadeva C-322/23 (Lufoni) ¹**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

24. maj 2023

Predložitveno sodišče:

Tribunale di Lecce (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

22. maj 2023

Tožeča stranka:

ED

Toženi stranki:

Ministero dell'Istruzione e del Merito (prej MIUR)

Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS)

Predmet postopka v glavni stvari

Predlog za ugotovitev obstoja pravice tožeče stranke do priznanja delovne dobe, ki jo je v obdobju pred imenovanjem za uradnika dopolnila na podlagi več pogodb o zaposlitvi za določen čas in ki bi se morala upoštevati od datumov začetka veljavnosti zadevnih pogodb. Tožeča stranka zatrjuje, da je diskriminirana, ker se zanjo uporablja metoda pavšalnega izračuna delovne dobe, ki jo je dopolnila, preden je bila imenovana za uradnika.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 19(3) PEU in člena 267 PDEU v zvezi z razlago določbe 4 Okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega 18. marca 1999 (v nadaljevanju: okvirni sporazum), ki je v Prilogi k Direktivi Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za

¹ Ime te zadeve je izmišljeno. Ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 368).

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali določba 4 [okvirnega sporazuma], priloženega Direktivi 99/70, nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta, ki izhaja iz členov 485 in 489 zakonske uredbe št. 297/1994, člena 11(14) zakona št. 124/99 ter člena 4(3) uredbe predsednika republike št. 399/88, ki določajo, da se pri izračunu delovne dobe, dopolnjene pred imenovanjem za uradnika, glede na navedeni člen 11(14) v celoti priznajo le prva štiri leta, medtem ko se delo, opravljeno v poznejšem obdobju, v pravne in ekonomske namene prizna v obsegu dveh tretjin ter v izključno ekonomske namene v obsegu preostale tretjine, vendar šele po tem, ko zadevna oseba dopolni določeno delovno dobo, predpisano v členu 4(3) uredbe predsednika republike št. 399/88?

2. Ali mora nacionalno sodišče v okviru presoje obstoja diskriminacije na podlagi določbe 4 [okvirnega sporazuma], priloženega Direktivi 99/70, vsekakor upoštevati le delovno dobo, dopolnjeno pred imenovanjem za uradnika, kot je bila priznana ob tem imenovanju, ali pa je treba, ravno nasprotno, upoštevati vse predpise, ki urejajo priznavanje zadevne delovne dobe, in torej tudi predpise, ki določajo, da se delovna doba v celoti prizna – izključno v ekonomske namene – v obdobju po imenovanju za uradnika?

Navedene določbe prava Unije in sodna praksa Sodišča Evropske unije

Določbe od 1 do 4 okvirnega sporazuma

Sodbi z dne 20. septembra 2018, Motter (C-466/17, ECLI:EU:C:2018:758), in z dne 18. oktobra 2012, Valenza in drugi (v združenih zadevah od C-302/11 do C-305/11, EU:C:2012:646).

Navedene določbe nacionalnega prava

Decreto legislativo del 16 aprile 1994, n. 297 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (zakonska uredba št. 297 z dne 16. aprila 1994 o potrditvi enotnega besedila določb, ki se uporabljajo na področju izobraževanja ter se nanašajo na šole vseh vrst in ravni) (GU št. 115 z dne 19. maja 1994, redni dodatek št. 79):

člen 485(1): „Šolskim delavcem, ki so kot učitelji za določen čas zaposleni v šolah za srednješolsko in umetniško izobraževanje, se službovanje, opravljeno na navedenih državnih in uradno priznanih šolah, vključno s tistimi v tujini, v pravne in ekonomske namene prizna kot delo, opravljeno za nedoločen čas, v celoti za prva štiri leta in v obsegu dveh tretjin v morebitnem poznejšem obdobju ter v

izključno ekonomske namene v obsegu preostale tretjine. Ekonomske pravice, ki izhajajo iz navedenega priznanja, se ohranijo in upoštevajo pri vseh plačnih razredih po tistem, v katerega so navedeni subjekti dodeljeni ob samem priznanju.“

člen 489(1): „Za namene priznavanja iz prejšnjih členov se šteje, da se je storitev poučevanja izvajala celo šolsko leto, če je bilo njeno trajanje enako trajanju šolskega leta, kot je bilo določeno v šolskem koledarju, ki je veljal ob začetku opravljanja storitve.“

Legge del 3 maggio 1999, n. 124 – Disposizioni urgenti in materia di personale scolastico (zakon št. 124 z dne 3. maja 1999 o sprejetju nujnih določb v zvezi s šolskim osebjem) (GU št. 107 z dne 10. maja 1999):

člen 11(14): „Odstavek 1 člena 489 enotnega besedila je treba razlagati tako, da se šteje, da se je storitev poučevanja za določen čas, ki se izvaja od šolskega leta 1974–1975, izvajala celo šolsko leto, če je trajala vsaj 180 dni ali če se je opravljala neprekinjeno od 1. februarja do konca zadnjega ocenjevalnega obdobja“.

Decreto del Presidente della Repubblica del 23 agosto 1988, n. 399 - Norme risultanti dalla disciplina prevista dall'accordo per il triennio 1988-1990 del 9 giugno 1988 relativo al personale del comparto scuola (uredba predsednika republike št. 399 z dne 23. avgusta 1988 o pravilih, ki izhajajo iz ureditve, določene v sporazumu za triletno obdobje 1988–1990 z dne 9. junija 1988 o osebju v šolskem sektorju) (GU št. 213 z dne 10. septembra 1988, redni dodatek št. 85):

člen 4(3): „Delovna doba, ki se prizna izključno v ekonomske namene, se za napredovanje v višje plačne razrede v celoti upošteva šele po dopolnjenem šestnajstem letu zaposlitve za diplomirane profesorje višjih razredov srednjih šol, po dopolnjenem osemnajstem letu zaposlitve za upravne koordinatorje, vzgojitelje in učitelje v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter diplomirane učitelje višjih razredov srednjih šol, po dopolnjenem dvajsetem letu zaposlitve za pomožno osebje in zunanje sodelavce ter po dopolnjenem štiriindvajsetem letu zaposlitve za učitelje glasbenih konservatorijev in akademij.“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka je od 1. septembra 2015 redno zaposlena kot uradnik pri Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR (ministrstvo za izobraževanje, visoko šolstvo in raziskave, Italija, v nadaljevanju: MIUR), in sicer kot srednješolski profesor višjih razredov srednje šole. Tožeča stranka ni bila zaposlena na podlagi javnega natečaja, ampak je bila izbrana s seznama primernih kandidatov. Pred tem je storitve poučevanja od šolskega leta 1996/97 do šolskega leta 2014/15 opravljala na podlagi kratkoročnih in priložnostnih pogodb (skupno 17 pogodb, pri čemer je 14 pogodb pokrivalo obdobje, daljše od enega semestra).

Po imenovanju za uradnika je zahtevala, naj se obdobje dela za določen čas vključi v delovno dobo, da bi se lahko uvrstila v ustrezni plačni razred in da bi bila upravičena do izplačila razlik v plači (postopek „ponovne opredelitve delovne dobe“).

- 2 V skladu z nacionalno zakonodajo je mogoče delovno dobo, dopolnjeno pred imenovanjem za uradnika, priznati le delno, kar neugodno vpliva na napredovanje v višji plačni razred. Pri uvrstitvi v plačni razred, ki se opravi ob imenovanju za uradnika, se namreč v izračunu skupne delovne dobe od delovnih obdobj, opravljenih za določen čas, upoštevajo le prva štiri leta in dve tretjini let dela, opravljenih v poznejšem obdobju, medtem ko se preostala tretjina upošteva šele naknadno. Za (polno) leto delovne dobe se šteje vsako obdobje poučevanja, opravljeno na podlagi pogodbe o zaposlitvi za določen čas za obdobje, ki ni krajše od najkrajšega zakonsko določenega obdobja; krajša obdobja pa se sploh ne upoštevajo.
- 3 Na podlagi nacionalne zakonodaje je bilo tožeči stranki priznanih 10 let, 5 mesecev in 10 dni delovne dobe, dopoljene pred imenovanjem za uradnika, ki se je upoštevala v pravne in ekonomske namene, posledično pa tudi v namene začetne uvrstitve v plačni razred, ter dodatno obdobje 3 let, 2 mesecev in 20 dni (kar ustreza preostali tretjini) delovne dobe, ki se upošteva izključno v ekonomske namene in se po dopoljenem šestnajstem letu zaposlitve (vključno z delom pred imenovanjem za uradnika) prišteje k skupni delovni dobi.
- 4 Tožeča stranka na podlagi določbe 4 okvirnega sporazuma trdi, da ta izračun pomeni diskriminacijo, saj bi njena delovna doba, če bi se upoštevala v celoti, kot to velja za primerljive učitelje, ki so od začetka poklicne poti zaposleni za nedoločen čas, na dan nastopa stalne zaposlitve znašala 10 let, 10 mesecev in 17 dni. Zato predlaga, naj se ji prizna, ponovno določi in izplača delovna doba, ki ustreza večjemu obsegu upravičenosti.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 5 Tožeča stranka se sklicuje na enako ekonomsko obravnavanje stalno zaposlenih javnih uslužbencev in delavcev v prekarnih oblikah zaposlitve, kot izhaja iz določbe 4 okvirnega sporazuma in ustaljene sodne prakse Sodišča. Opozarja zlasti na sodbo Motter in pravno načelo, ki ga je iz te sodbe izpeljalo Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče, Italija; sodba št. 31149/2019), v skladu s katerim se metoda, določena v členih 485 in 489 zakonske uredbe št. 297/94, ne sme uporabiti, če bi bila delavcu, zaposlenemu za določen čas, zaradi te metode priznana krajša delovna doba, kot bi jo za opravljanje enakega dela v istem časovnem obdobju dopolnil učitelj, ki je od samega začetka svoje poklicne poti zaposlen za nedoločen čas. Po mnenju Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče) naj bi bilo treba obstoj diskriminacije preveriti za vsak primer posebej, in sicer tako, da bi se ob imenovanju za uradnika opravil dvojni – dejanski in teoretični – izračun delovne dobe, nato pa se bi se uporabil tisti izračun, ki je za zadevno

osebo ugodnejši. Tožeča stranka prav na podlagi take primerjave v „konkretnem“ primeru predlaga, naj se ji od datuma imenovanja za uradnika prizna delovna doba, ki je daljša za skoraj 5 mesecev.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 6 Predložitveno sodišče s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe Sodišče sprašuje, ali je merilo, v skladu s katerim se preverjanje opravi „za vsak primer posebej“, ki ga je Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče) izoblikovalo v sodbi št. 31149/2019, v celoti skladno z načeli, ki v zvezi s tem izhajajo iz sodne prakse sodišča Unije. Sodišče naj bi namreč zlasti v navedeni sodbi Motter že razsodilo, da določba 4 okvirnega sporazuma načeloma ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, v skladu s katero se pri izračunu delovne dobe delavcev, ki so bili zaposleni kot uradniki na podlagi kvalifikacije, upoštevajo prva štiri leta delovne dobe za določen čas v celoti, delovna doba po tej omejitvi pa v obsegu dveh tretjin.
- 7 Dejanski in pravni položaj, pogoji glede upoštevnosti in dopustnosti ter objektivne zahteve, ki jih je navedla italijanska vlada, se v primerjavi s sodbo, izrečeno v zadevi Motter, niso spremenili. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe je potreben, ker je treba Sodišče opozoriti tudi na določbe člena 4(3) uredbe predsednika republike št. 399/88, ki v tej sodbi sploh niso bile navedene, in na določbe člena 11(14) zakona št. 124/99, ki so bile navedene zgolj mimogrede. Objektivni razlogi, na katerih temelji različno obravnavanje, ki ga zatrjuje tožeča stranka, bi namreč lahko izhajali tudi iz naknadnega priznanja delovne dobe, pridobljene z delom za določen čas, to je po dopolnjenem šestnajstem letu zaposlitve v smislu člena 4(3) uredbe predsednika republike št. 399/88. Poleg tega so bila tožeči stranki na podlagi člena 11(14) zakona št. 124/99 kot polna leta delovne dobe priznana tudi različna obdobja poučevanja, ki jih je na podlagi več pogodb o zaposlitvi za določen čas opravila v obdobjih, ki so bila precej krajša od enega leta in v katerih je bila njena tedenska delovna obremenitev precej raznolika.
- 8 Navedena neuporaba metode, določene v členih 485 in 489 zakonske uredbe št. 297/94, ne more biti delna in ne sme privedi do položaja, v katerem bi se za delavca, zaposlenega za določen čas, uporabljala drugačna ureditev kot za primerljivega delavca, zaposlenega za nedoločen čas. Zato bi tožeča stranka, če bi se za izračun delovne dobe uporabila metoda, ki jo predlaga Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče), izgubila pravico, da se krajša obdobja dela v tem izračunu upoštevajo kot polna leta v smislu člena 11(14) zakona št. 124/99, to je določbe, ki je namenjena zlasti učiteljem, zaposlenim za določen čas, obenem pa bi izgubila tudi pravico do naknadnega priznanja delovne dobe na podlagi člena 4(3) uredbe predsednika republike odloka št. 399/88, saj je ta povezana z metodo, v skladu s katero se za delovno dobo, dopolnjeno pred imenovanjem za uradnika, po četrtem letu zaposlitve leta upoštevajo v zmanjšanem deležu. Vprašanje, na katerega je treba odgovoriti, se torej nanaša na to, ali je približno pet mesecev dejanske delovne dobe, ki ob prvotni razvrstitvi v plačni razred ob imenovanju za

uradnika niso bili upoštevani, učinkovito in ustrezno nadomeščeno s 3 leti, 2 mesecema in 20 dnevi delovne dobe, ki izhajajo iz teoretičnega izračuna in ki jih je mogoče v celoti nadomestiti v morebitnem prihodnjem položaju, ki se lahko razlikuje od položaja drugega posameznika.

- 9 V takem položaju namreč metoda, ki jo je izoblikovalo Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče), ne bi nujno privedla do rezultata, ki bi bil za delavca, zaposlenega za določen čas, ugodnejši od tistega, ki ga zagotavlja zakonodaja, ki se šteje za diskriminatorno, ampak bi lahko celo privedla do škodljivih učinkov, saj bi se upoštevalo celotno obdobje poklicnega življenja.

Sodišče je v sodbi Valenza in drugi že razsodilo, da začasnost delovnega razmerja ne more upravičiti različnega obravnavanja pri izračunu dopolnjene delovne dobe. Predložitevno sodišče zato Sodišče sprašuje, kateri element je odločilen za presojo obstoja diskriminacije.